

Tanntekniker- utdanningen må reddes!

Av Helle Hagenau | helle@nttf.no

En nedleggelse av tannteknikerutdanningen på OsloMet vil mest sannsynlig være kroken på døren for faget i Norge. Den helt store taperen blir det norske samfunnet, hvis det ikke lengre skal produseres tannteknikk i Norge. Tenner i Fokus har intervjuet studieleder Trude Myhrer for å belyse noen av konsekvensene.

TIF: Rektor ved OsloMet har besluttet at det skal startes en sak om nedleggelse av Norges eneste tannteknikerutdanning. Kan rektor selv legge ned utdanningen?

TM: Nei, det er styret ved OsloMet som beslutter om utdanningen skal legges ned. Før det kommer så langt skal det lages flere vurderinger og utredninger. Saken skal også innom fakultetsstyret før den til slutt havner hos styret. Det vil trolig skje til høsten, men det er nå kampen står. Det er besluttet at det ikke blir opptak på utdanningen til høsten og at de studentene som allerede har startet, skal få fullføre sin utdanning.

TIF: Hvordan begrunner rektor sin beslutning?

TM: Det er flere grunner til at rektor foreslår å legge ned utdanningen. De fleste handler om økonomi. Universitet skal spare og tannteknikerutdanningen går med underskudd med ca. 2,5 millioner kroner per år, som betyr at utdanningen kryssfinansieres av andre studieprogram ved helsefakultetet. Det gjør for så vidt også andre utdanninger, spesielt nye masterprogram de første årene. Det har vært flere beregninger av hva det vil

koste å utdanne en tanntekniker, og drifte programmet. Helt fra start i 1999 har utdanningen vært underfinansiert, altså plassert i en for lav finansieringskategori. Det koster å utdanne tannteknikere, det kreves mye maskiner, utstyr og materialer.

Utdanningen har hatt et stort frafall over flere år som betyr at bevilgningen fra det offentlige blir for lav i forhold til kostnadene ved å drifte utdanningen. Vi har prøvd ulike tiltak for å minske frafallet, men har dessverre ikke lyktes. Årsakene til frafallet er sammensatte, men lite kjennskap til yrket og studievalget de har tatt, og svake norsk kunnskaper er nok de vesentligste. Vi har ikke anledning til å vurdere egnetheten til studentene med det nåværende opptakssystemet, noe vi har ønsket i flere år.

Rektor har også pekt på at utdanning av de ulike tannhelseprofesjonene bør være lokalisert innenfor samme institusjon for å få bedre samarbeid og synergier, samt skape fagidentitet hos studentene, så de forstår sin rolle i tannhelseteamet. I dag er det vanskelig å finne andre studier ved OsloMet som er relevante å samarbeide med for tannteknikerstudentene.

Trude Myhrer
Studieleder
Tannteknikerutdanningen

TIF: Utdanningen blir brukt som målestokk for å vurdere folk med utenlandsk utdanning hvis de søker om autorisasjon. Det blir vanskelig hvis det ikke er noen utdanning. Hvordan har man tenkt å løse det problemet?

TM: Det er et godt spørsmål. I dag er det Helsedirektoratet som vurderer søknader fra personer med utenlandsk utdanning. Mange klarer de selv å avgjøre, men ofte søker de faglige råd hos OsloMet som har en avtale om å gjøre vurderinger av søkere og gi faglige råd til direktoratet. Oppgaven med å gi faglige råd i de sakene som handler om autorisasjon som tanntekniker i Norge er det tannteknikerutdanningen som gjør.

I Helsepersonelloven står det noe i retning av, at personer med jevn god utdanning fra utlandet kan få autorisasjon, men hvis de ikke har noe å måle i forhold til, så er det uvisst hva Helsedirektoratet vil gjøre i framtiden. Vi mener jo at akkurat dette med at autorisasjonen henger så nøye sammen med bachelorstudiet og nivået på kandidatene er en viktig grunn for å opprettholde utdanningen.

TIF: Mange i NTF frykter at autorisasjonen ville falle bort, hvis det ikke lenger er en utdanning, at tannteknikere ikke lenger skal være helsepersonell. Er det en reell risiko?

TM: Det vet jeg ikke, men det kan vel ikke utelukkes. Det er ikke noe som har blitt nevnt så langt, men det ligger også utenfor OsloMet sitt kompetanseområde. Men vi håper at Helsedirektoratet vil kunne si noe mer konkret om dette i løpet av tiden fram til styret ved OsloMet skal ta sin avgjørelse.

Tannteknikere vil fortsatt skulle følge MDR og andre lover, det har ikke noe å gjøre med autorisasjonen. Vi er jo fortsatt produsenter av individuelt tilpasset medisinsk utstyr. Vi har uansett et stort ansvar for pasientsikkerhet og kvalitetssikring.

TIF: Det vil fortsatt være behov for tannerstatninger selv om det ikke utdannes tannteknikere i Norge. Skal vi til å importere tannteknikere fra andre land for å oppfylle vårt behov?

TM: Det er allerede i dag flere tannteknikere med utenlandsk utdanning, som jobber i Norge. Rundt halvparten av de som søker autorisasjon, får det innvilget, men det varierer kraftig. I fjor var det for eksempel bare fjerdedel av dem som søkte som fikk autorisasjon. De siste seks årene er det totalt sett like mange norsk og utenlandskutdannede som har fått autorisasjon.

Deter fint at folk ønsker å komme til Norge for å jobbe, men vi kan ikke støvsuge markedet. Helsepersonellkommissjonen er klar i sin tale. De advarer mot omfattende import av helsepersonell fra utlandet. Norge har også forpliktet seg til å ikke rekruttere fra land som har behov for helsepersonell selv. I tillegg vil helsepersonell fra utlandet ofte flytte tilbake til hjemlandet i krevende tider. Det så vi jo under pandemien. Ut fra en beredskapstankegang kan ikke Norge gjøre seg avhengig av import av helsepersonell. Vi må utdanne dem selv.

TIF: Men kan Norge ikke bare importere de tannerstatningene vi har behov for?

TM: Nei, vi kan ikke det. På samme måte som vi ikke kan gjøre oss avhen-

gig av import av helsepersonell, kan vi heller ikke gjøre oss helt avhengig av import av tannerstatninger. Det gjør Norge sårbar i beredskapssammenheng. Det så vi med all tydelighet under pandemien da stort sett all flytrafikk til/fra Asia stoppet opp i perioder. Vi må heller ikke glemme den ekstra miljøbelastningen ved å frakte tannteknikk rundt halve kloden.

Det vil også bli svært belastende for pasientene hvis vi kun skulle ha import. De ville måtte gå i uker uten protese eller annen tannerstatning. Det vil heller ikke være noen til å ta seg av små reparasjoner som normalt kan gjøres «over natta». Jeg mener at pasientene, ja, hele det norske samfunnet vil bli den store taperen hvis utdanningen ble lagt ned.

TIF: Hvordan vil en nedleggelse påvirke tannhelseteamet?

TM: Nei, det vil bare være negativt, tenker jeg. Hele teamet av tannteknikere, tannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer vil bli påvirket. Det vil svare til at en bil plutselig mangler et hjul, det går ikke.

Det er gledelig at NTF har gått ut med en støtteerklæring til utdanningen og tannteknikere. De er svært klare på at en nedleggelse vil påvirke både pasientene, tannhelsetjenesten og tilgangen på kvalifisert personell negativt. NTF påpeker også at tannlegene har et ansvar og de kan bidra ved å frem snakke utdanningen og yrket, samt velge norsk tannteknikk.

Sammen er vi sterke.

